

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2019 m. lapkričio 13 d.

Migracijos valdymas Graikijoje ir Italijoje. Laikas imtis aktyvesnių veiksmų mažinant atotrūkį, teigia ES auditoriai

Kad būtų geriau įgyvendinti ES paramos tikslai, ES turėtų imtis aktyvesnių veiksmų migrantų prieglobsčio, perkėlimo ir grąžinimo srityje, teigiama naujoje Europos Audito Rūmų (EAR) ataskaitoje. Skubaus perkėlimo mechanizmais neįgyvendinti jų uždaviniai ir tik iš dalies pasiektas jų pagrindinis tikslas – sumažinti Graikijai ir Italijai tenkantį spaudimą. Nepaisant to, kad prieglobsčio prašymų nagrinėjimo pajėgumai abiejose šalyse padidėjo, prašymų nagrinėjimas ir toliau trunka ilgai ir susiduriama su įvairiomis kliūtimis, o neteisėtų migrantų vis dar grąžinama nedaug, ir šis procesas yra problemiškas visoje ES.

Pastaraisiais metais ES susidūrė su precedento neturinčiu migracijos lygiu (jis buvo didžiausias 2015 m.) ir dėl to išaugusiu prieglobsčio prašymų skaičiumi, ypač Graikijoje ir Italijoje. Siekdama suvaldyti krizę, ES įsteigė migrantų antplūdžio valdymo centrus, priėmė laikino perkėlimo mechanizmus ir padidino teikiamą finansavimą. Auditoriai tikrino, ar buvo pasiekti abiem šalims skirtos ES paramos tikslai, ar buvo įgyvendinti perkėlimo mechanizmų uždaviniai, o prieglobsčio ir grąžinimo procedūros buvo veiksmingos ir greitos.

„ES migracijos valdymas Graikijoje ir Italijoje buvo tinkamas, tačiau neišnaudotos visos jo galimybės, – teigė už ataskaitą atsakingas EAR narys Leo Brincat. – Laikas imtis aktyvesnių veiksmų mažinant atotrūkį tarp tikslų ir rezultatų.“

Auditoriai nustatė, kad tikrintomis **ES paramos priemonėmis** siekta patenkinti nustatytus poreikius, tačiau daugelio projektų tikslai nebuvo iki galo pasiekti. Migrantų registracija ir pirštų antspaudų ėmimas pastebimai pagerėjo, bet padėtis **migrantų antplūdžio valdymo centruose** Graikijoje tebėra labai sudėtinga vertinant pajėgumus ir nelydimų nepilnamečių padėtį. ES prieglobsčio paramos biuro (EASO) operacijoms vykdyti ir toliau trūko nacionalinių ekspertų, o į ES pakrančių apsaugos agentūrą (FRONTEX) buvo nusiųsta daugiau darbuotojų, nei jų reikėjo Italijos migrantų antplūdžio valdymo centruose – jie buvo tušti ar apytuščiai.

ES šalys teisiškai susitarė **perkelti** 98 256 migrantus, o pradinis tikslas buvo 160 000 migrantų. Vis dėlto buvo perkelti tik 34 705 migrantai (21 999 migrantai iš Graikijos ir 12 706 migrantai iš Italijos). Auditorių teigimu, šiais mechanizmais norimi rezultatai nepasiekti daugiausia dėl labai mažo galimai perkėlimo reikalavimus atitinkančių užregistruotų migrantų skaičiaus, nes abiejų šalių institucijos iš pradžių negalėjo nustatyti visų galimai tinkamų kandidatų ir sėkmingai jų nukreipti prašymo dėl perkėlimo pateikimo

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

procedūrai. Užregistravus perkeltinus migrantus, pastangos buvo sėkmingesnės. Vis dėlto auditoriai nustatė įvairių perkėlimo proceso vykdymo trūkumų.

Didesni **prieglobsčio** prašymų nagrinėjimo pajėgumai Graikijoje vis dar buvo nepakankami, kad būtų panaikintas didėjantis neišnagrinėtų prašymų skaičius. 2016 m. ES ir Turkijos pareiškimas padarė didelę įtaką atvykstantiems migrantams. Vis dėlto prieglobsčio prašymų nagrinėjimo pagreitinta pasienio procedūra (esminė pareiškimo dalis) nėra pakankamai greita: 2018 m., vietoj keleto dienų, laikotarpis nuo prašymo pateikimo iki pirmosios instancijos sprendimo priėmimo vidutiniškai truko 215 dienų. Tai, kad pažeidžiamumo vertinimams atlikti Graikijos salose trūko gydytojų, buvo vienas iš pagrindinių tokių vėlavimą lėmusių veiksnių. Vykdamas pagreitintas ir įprastas procedūras padėtis buvo dar sudėtingesnė, nes pokalbių datos paskirtos atitinkamai 2021 ir 2023 m. Be to, didelė dalis neigiamų pirmosios instancijos sprendimų keliauja į jau ir taip pernelyg apkrautą apeliacinių skundų etapą.

Šiuo metu Italija turi pakankamai pajėgumų nagrinėti migrantų, kurių atvyksta gerokai mažiau, atvejus ir prieglobsčio prašymus pirmojoje instancijoje, tačiau neturima pakankamai pajėgumų nagrinėti didelį apeliacinių skundų skaičių. Kol 2015 m. pateikti prieglobsčio prašymai pasiekė galutinį apeliacinių skundų etapą, vidutiniškai užtruko ilgiau kaip ketverius metus. Auditoriai įspėja, kad parama teisminėms institucijoms gali tapti labiausiai neatidėliotinu Italijos prieglobsčio sistemos poreikiu.

Iš abiejų šalių ir apskritai iš visos ES faktiškai grąžinta gerokai mažiau migrantų, nei priimta sprendimų dėl **grąžinimo**. Pagrindinės priežastys: pernelyg ilgas prieglobsčio prašymų nagrinėjimo procesas, tai, kad nėra integruotų grąžinimo valdymo sistemų, tarpusavyje nepripažįstami ir sistemingai nefiksuojami sprendimai dėl grąžinimo, nepakankami sulaukymo centrų pajėgumai, sudėtingas bendradarbiavimas su migrantų kilmės šalimi ar paprasčiausias pasislėpimas, kai priimamas sprendimas migrantus grąžinti.

Auditoriai Europos Komisijai ir dviem agentūroms pateikė rekomendacijų, kad būtų:

- pasinaudota įgyta patirtimi ateityje rengiant bet kokią galimą savanoriško perkėlimo mechanizmą;
- sustiprintas skubios paramos, prieglobsčio sistemų ir grąžinimo procedūrų valdymas;
- padidinta EASO parama prieglobsčio procedūrų vykdymui ir pakoreguota FRONTEX parama grąžinimui ir ekspertų skyrimui.

Pastabos leidėjams

Neskaitant 328 milijonų eurų ir 394 milijonų eurų, atitinkamai skirtų Graikijai ir Italijai pagal 2014–2020 m. PMIF nacionalines programas, ES papildomai Graikijai skyrė 703 milijonų eurų sumą kaip skubų finansavimą, o Italijai iki 2019 m. skyrė 122 milijonus eurų iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF EMAS).

2015 m. rugsėjo mėn. dviem Tarybos sprendimais priimti privalomi laikino perkėlimo mechanizmai, kurie veikė nuo 2015 m. kovo 24 d. iki 2017 m. rugsėjo 26 d. Per šį tinkamumo finansuoti laikotarpį perkelti migrantai sudarė 4 % visų prieglobsčio prašytojų Italijoje ir maždaug 22 % prieglobsčio prašytojų Graikijoje. Jungtinė Karalystė ir Danija pasinaudojo savo atsisakymo dalyvauti teisėmis, o Vengrija ir Lenkija neperkėlė nė vieno migranto. Susitarimas dėl nuolatinės perkėlimo sistemos kol kas nepasiektas. Grąžinamų trečiųjų šalių piliečių, gavusių nurodymą išvykti iš ES, skaičius 2018 m. sudarė apie 40 %, o Graikijoje ir Italijoje – apie 20 %. Ne Europoje esančiose šalyse grąžinimo lygis buvo dar mažesnis.

Specialioji ataskaita Nr.24/2019 „Migrantų prieglobstis, perkėlimas ir grąžinimas. Laikas imtis aktyvesnių veiksmų mažinant atotrūkį tarp tikslų ir rezultatų“ paskelbta 23 ES kalbomis EAR interneto svetainėje (eca.europa.eu). 2017 m. auditoriai paskelbė [ataskaita](#) dėl migrantų antplūdžio valdymo centrų Graikijoje ir Italijoje.

Kontaktai spaudai:

Damijan Fišer E. paštas damijan.fiser@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398 45410 Mob. tel. (+352) 621 55 22 24